

**Uchwała Nr 404/XLV/2013
Rady Miejskiej w Serocku
z dnia 18 grudnia 2013r.**

w sprawie uchwalenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2017

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.) oraz art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.) Rada Miejska w Serocku uchwała, co następuje:

§ 1

Uchwała się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 – 2017 w brzmieniu załącznika do uchwały.

§ 2

Traci moc uchwała Nr 253/XXX/08 Rady Miejskiej w Serocku z dnia 24 września 2008r. w sprawie uchwalenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Serock.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązywania od dnia 1 stycznia 2014r.

Wiceprzewodniczący
Rady Miejskiej w Serocku
Józef Lutomiński

Uzasadnienie
do uchwały w sprawie uchwalenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2017

Na podstawie art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym.

Punktem wyjścia do opracowania projektu niniejszej strategii są dane statystyczne za lata 2010-2012 pochodzące z **oceny zasobów pomocy społecznej**. Na tej podstawie dokonana została diagnoza problemów społecznych występujących na terenie gminy.

Budowa niniejszej strategii obejmuje ocenę zasobów w zakresie instytucji działających w obszarze szeroko rozumianej pomocy społecznej, opisanie problemów społecznych, analiza SWOT, cele strategiczne.

Obecnie obowiązująca Strategia została uchwalona 24.09.2008r., a problemy społecznej i cele strategiczne zostały zdefiniowane na bazie danych statystycznych za lata 2005-2007.

W związku z tym, że Strategia pochodzi sprzed 5 lat, wydaje się zasadne przyjęcie nowego dokumentu, w którym zostały zawarte cele strategiczne na lata 2014-2017.

Wiceprzewodniczący
Rady Miejskiej w Serocku
Józef Lutomiński

GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2014 – 2017

Wstęp

Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną, a także konieczność wypracowania skutecznych form pomocy, wymaga profesjonalnego i systemowego diagnozowania problemów społecznych w skali gminy.

Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie Miasta i Gminy Serock została sporządzona w oparciu o dane jakimi dysponuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Serocku. Dane te posłużyły do opracowania celów strategicznych na lata 2014-2017 zawartych w niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, zwanej dalej „Strategią”.

Zadania wynikające ze Strategii koncentrują się na konsekwentnej i systematycznej pracy całego zespołu Ośrodka Pomocy Społecznej oraz instytucji i podmiotów z nim współpracujących, umożliwiającej przejście od modelu pomocy, którego zasadniczą funkcją było udzielanie wsparcia materialnego, do modelu nastawionego na wzmocnienie postaw aktywnych oraz wspieranie osób i rodzin objętych pomocą w rozwiązywaniu problemów i doprowadzeniu do ich usamodzielnienia.

Działania Ośrodka Pomocy Społecznej mają na celu nie tylko łagodzenie skutków trudnej sytuacji bytowej beneficjentów pomocy społecznej, lecz także usuwanie przyczyn tkwiących często w sferze psychicznej i społecznej.

I. Instytucje działające w obszarze pomocy społecznej na terenie Miasta i Gminy Serock

Na terenie Miasta i Gminy działają gminne oraz inne instytucje, których zadaniem jest niesienie pomocy.

1. Gminne instytucje pomocy społecznej

1.1. Ośrodek Pomocy Społecznej

Na podstawie art.110 ust.1 ustawy o pomocy społecznej *zadania pomocy społecznej w gminach wykonują jednostki organizacyjne – ośrodki pomocy społecznej.*

Ośrodek Pomocy społecznej w Serocku został utworzony na podstawie uchwały Nr 68/X/90 Rady Narodowej Miasta i Gminy Serock z dnia 27 kwietnia 1990 r. w sprawie utworzenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Serocku.

Zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej obejmują:

- udzielanie świadczeń w formie pieniężnej, rzeczowej i usługowej oraz pracę socjalną na podstawie ustawy o pomocy społecznej;
 - przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych (zasiłki rodzinne z dodatkami, świadczenia pielęgnacyjne, zasiłki pielęgnacyjne);
 - wypłacanie świadczeń alimentacyjnych w przypadku bezskutecznej ich egzekucji od dłużnika;
 - obsługę administracyjną Zespołu Interdyscyplinarnego (w postępowaniach w przypadku występowania przemocy domowej);
 - organizację i współfinansowanie prac społecznie użytecznych dla bezrobotnych;
 - potwierdzanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych dla osób niepodlegających ubezpieczeniu zdrowotnemu;
 - obsługę dotacji dla podmiotów prowadzących żłobki, oraz nadzór nad żłobkami, klubami dziecięcymi i dziennymi opiekunami;
 - profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych w zakresie działalności Gminnego Zespołu Świetlic Środowiskowych będącego w strukturze Ośrodka.
- Skład Zespołu tworzą 3 placówki:
- Świetlica Środowiskowa w Jadwisinie,
 - Świetlica Środowiskowa w Wierzbicy,
 - Świetlica Środowiskowa w Woli Kiełpińskiej.

Do podstawowych zadań Zespołu należy: realizacja zajęć opiekuńczo-wychowawczych, dydaktycznych, wspierających, wyrównawczych i socjoterapeutycznych zgodnie z programem przygotowanym dla całej grupy oraz diagnozą indywidualną dzieci, praca z dziećmi w kontekście indywidualnym, prowadzenie dokumentacji pracy z dzieckiem, utrzymywanie kontaktów z rodziną, zapewnienie jednego posiłku w ciągu dnia.

Stan zatrudnienia w Ośrodku Pomocy Społecznej na dzień 30.06.2013 r.

Stanowisko pracy	liczba
Kierownik	1
Pracownicy administracyjni:	2
w tym:	
Główna Księgowa	1
Pracownicy socjalni	4
Pozostali pracownicy:	9
w tym:	
Wychowawcy w świetlicach socjoterapeutycznych	3
Obsługa świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego	2
Opiekunki domowe	4
OGÓLEM	16

1.2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych została powołana Zarządzeniem Nr 197/B/2013 Burmistrza Miasta i Gminy Serock z dnia 12 listopada 2013r. Do zadań GKRPA należy podejmowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego. Do zadań GKRPA należy również wydawanie postanowień odnośnie lokalizacji placówki handlowej czy nie narusza postanowień uchwały Rady Miejskiej w Serocku Nr 579/LX/2001 z dnia 24.09.2001 r. w sprawie ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży i uchwały Rady Miejskiej w Serocku Nr 81/XII/03 z dnia 20.08.2003r. w sprawie zasad usytuowania i warunków sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Miasto i Gmina Serock.

1.3. Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień

Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień realizuje zadania w zakresie prowadzenia poradnictwa i zajęć terapeutycznych dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin. Uzależnienie od

alkoholu jest postępującą chorobą bio-psycho-społeczną . Podstawową metodą leczenia osoby uzależnionej od alkoholu jest terapia grupowa i indywidualna, która jest realizowana w Punkcie Konsultacyjnym przez terapeutę uzależnień.

Cele stawiane terapii:

- 1) zachowanie trwałej abstynencji;
- 2) poprawa zdrowia psychicznego i fizycznego;
- 3) nabycie umiejętności potrzebnych do rozwiązywania problemów emocjonalnych i rozwój osobisty.

Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień ma siedzibę w Przychodni Zdrowia w Serocku.

1.4. Punkt Konsultacyjny dla Osób Krzywdzonych w Rodzinie

Punkt Konsultacyjny dla Osób Krzywdzonych w Rodzinie udziela pomocy w zakresie poradnictwa prawnego dla osób mających problemy wynikające z przemocy w rodzinie, alkoholizmu, wychowawcze i rodzinne oraz pomocy psychologicznej dla ofiar przemocy domowej.

Punkt Konsultacyjny dla Osób Krzywdzonych w Rodzinie ma siedzibę w Ośrodku Pomocy Społecznej w Serocku.

1.5. Zespół Interdyscyplinarny

Zespół Interdyscyplinarny został powołany w 2011 r. Zespół tworzą osoby oddelegowane ze środowisk i instytucji w celu podejmowania skoordynowanych działań na rzecz rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie. Działania Zespołu zmierzają do wypracowania i udzielania skutecznych form pomocy osobom doświadczającym przemocy, które są objęte procedurą Niebieskiej Karty. Zespół ma za zadanie m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, następnie podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych bądź podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą. Zespół opracowuje i realizuje indywidualne plany pomocy oraz ma za zadanie inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc, a następnie monitorowanie sytuacji w tych rodzinach. Do zadań zespołu należy również dokumentowanie podejmowanych działań, a także ich efektów.

2. Inne instytucje pomocy społecznej

2.1. Integracyjne Centrum Wychowania, Opieki, Terapii KKWR

Placówka prowadzi działalność dydaktyczną, opiekuńczą i terapeutyczną skierowaną do dzieci i młodzieży z rodzin niewydolnych wychowawczo i środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Zadania te realizowane są poprzez:

- pomoc w rozwiązywaniu kryzysów szkolnych, rodzinnych, rówieśniczych i osobistych,
- prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych, korekcyjnych i kompensacyjnych,
- zapewnienie dożywiania składającego się z ciepłego obiadu i podwieczorku,
- organizowanie czasu wolnego, rozwój zainteresowań.

Integracyjne Centrum Wychowania, Opieki, Terapii KKWR ma siedzibę w Serocku ul. Wyzwolenia 31.

2.2. Środowiskowy Dom Samopomocy

Placówka wsparcia dziennego przeznaczona dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz niepełnosprawnością intelektualną, oferująca pomoc w formie dziennego pobytu.

Formy pomocy realizowane przez placówkę:

- rozwój umiejętności społecznych interpersonalnych (kształtowanie pozytywnych relacji uczestnika z osobami bliskimi, sąsiadami, z innymi osobami w czasie zakupów, w środkach komunikacji publicznej, w urzędach, instytucjach kultury),
- poprawa sprawności funkcjonowania w życiu codziennym (trening higieniczny, trening kulinarny, trening umiejętności praktycznych),
- przyuczanie do wykonywania prostych prac z zakresu gospodarstwa domowego,
- poradnictwo psychologiczne oraz wsparcie dla opiekunów,
- trening umiejętności spędzania czasu wolnego (rozwijanie zainteresowań literaturą, audycjami radiowymi, telewizyjnymi, internetem, udział w spotkaniach towarzyskich i kulturalnych),
- terapia ruchowa (zajęcia sportowe, turystyka, rekreacja).

Placówka ma siedzibę w Serocku przy ul. Wyzwolenia 31.

II. Diagnoza problemów społecznych

1. Dane liczbowe

Zaprezentowane poniżej dane liczbowe pochodzą z *Oceny Zasobów Pomocy Społecznej* opracowanej na podstawie informacji będących w posiadaniu Ośrodka Pomocy Społecznej oraz uzyskanych od innych instytucji działających w obszarze pomocy społecznej.

Tabela Nr 1 demografia

rok	liczba mieszkańców gminy	0-17 lat	wiek produkcyjny	wiek emerytalny
2010	12 173	2462	7967	1744
2011	12 545	2633	8203	1709
2012	12 899	2725	8352	1822

Tabela Nr 2 bezrobocie

	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Bezrobotni ogółem	434	543	602
Bezrobotni długotrwale	136	194	290
Bezrobotni z prawem do zasiłku	70	80	95

Tabela Nr 3 świadczenia pomocy społecznej

	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Liczba osób, którym udzielono pomocy	484	582	655

Tabela Nr 4 przyczyny udzielania świadczeń

Przyczyna	Liczba osób, którym udzielono pomocy		
	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Ubóstwo	226	427	338
Bezrobocie	68	132	194
Niepełnosprawność	68	84	71
Długotrwała lub ciężka choroba	36	83	109
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	34	26	70
Alkoholizm	75	81	89
Bezdomność	2	2	6

Tabela Nr 5 wybrane świadczenia

Świadczenie	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Zasilek stały			
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	60	67	67
Liczba świadczeń ogółem	601	678	653
Kwota świadczeń, w tys. zł	230	255	263
Zasilek okresowy			
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	44	42	39
Liczba świadczeń ogółem	163	172	149
Kwota świadczeń, w tys. zł	40	40	39
Zasilek celowy ogółem			
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	241	217	312
Liczba świadczeń ogółem	702	1112	1253
Kwota świadczeń, w tys. zł	74	130	131
Posilek			
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	214	267	268
Kwota świadczeń, w tys. zł	128	146	144
W tym dla dzieci			
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	210	241	253
Schronienie			
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	1	1	3
Kwota świadczeń, w tys. zł	0,4	4	7
Usługi opiekuńcze ogółem			
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	36	33	31
Kwota świadczeń, w tys. zł	110	110	105
W tym: specjalistyczne			
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	2	2	2

Kwota świadczeń, w tys. zł	17	12	14
Sprawienie pogrzebu			
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	3	2	3
Kwota świadczeń, w tys. zł	5	4	6
Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej			
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	4	6	6
Kwota świadczeń, w tys. zł	93	143	155

Tabela Nr 6 programy współfinansowane z UE

	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
LICZBA OSÓB W PROJEKTACH			
PROJEKT SYSTEMOWY 7.1.1"Z NADZIEJĄ W PRZYSZŁOŚĆ"	6	6	6
PROJEKT KONKURSOWY 7.3 "POKONAĆ SIEBIE"	0	10	0

Tabela Nr 7 usługi i poradnictwo

	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Porady prawne			
Liczba rodzin	70	76	95
Praca socjalna			
Liczba rodzin	284	515	378
Liczba osób w rodzinach	719	1604	1072
Kontrakt socjalny			
Liczba osób ogółem z zawartym kontraktem	27	55	10

2. Problemy społeczne

2.1. Ubóstwo

Ubóstwo jest jednym z najbardziej znaczących składników warunkujących patologię życia społecznego w sensie najbardziej dramatycznym: egzystencjalnym, instytucjonalnym i politycznym. Jest składnikiem o tyle niebezpiecznym, że zwiększa dystans pomiędzy poszczególnymi warstwami społecznymi, powoduje niemożność zaspokojenia potrzeb, co

często prowadzi do frustracji. Ubóstwo jest zatem zjawiskiem powszechnym i niebezpiecznym, dotyka przede wszystkim osoby bezrobotne i ich rodziny. Odczuwany od wielu lat kryzys gospodarczy pogłębia to zjawisko. Ludzi biednych najwięcej jest wśród osób niepracujących: bezrobotnych, emerytów, rencistów. Granice ubóstwa wyznaczało zawsze minimum socjalne tzn. koszyk dóbr i usług tak obliczony, by pozwalał na bardzo skromną egzystencję. Ustawowa granica ubóstwa zwana jest progiem interwencji socjalnej, czyli wyznaczonej kwotami, od których przysługują zasiłki z pomocy społecznej. W Polsce minimum socjalne szacowane jest przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Polskie ubóstwo charakteryzuje się szczególną strukturą. Dotyka ono nie tylko bezrobotnych, lecz również osoby pracujące i zarabiające, w szczególności: pracowników najemnych we wszystkich sektorach oraz rolników posiadających niewielkie gospodarstwa rolne. Za ubóstwo uważa się warunki materialne nie zapewniające zaspokajania podstawowych potrzeb.

Wśród podopiecznych Ośrodka Pomocy Społecznej najwyższy poziom udzielonej pomocy z powodu ubóstwa miał miejsce w 2011 roku. W kolejnym 2012 roku zjawisko to nieco zmniejszyło się, ale nadal utrzymuje się na wysokim poziomie.

Problemy osób żyjących w ubóstwie	brak środków finansowych na zabezpieczenie podstawowych potrzeb- żywności, odzieży, leków, opłat
	brak poczucia bezpieczeństwa
	uzależnienia
	niska samoocena
	problemy zdrowotne
	zadłużenie
	zła sytuacja mieszkaniowa
	niedożywienie

2.2. Bezrobocie

Bezrobotnym, zgodnie z definicją ustawową, jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu.

Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki, zwłaszcza w postaci:

- dezintegracji rodziny,
- zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny,
- zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz jego rodzinę. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny, także wtedy, gdy otrzymywane są świadczenia

kompensujące płacę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie trwania zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów. Duże znaczenie ma poziom, od którego zaczyna się proces degradacji ekonomicznej i społecznej. W najbardziej dramatycznej sytuacji są rodziny świadczeniobiorców pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia socjalnego z powodu np. niskich dochodów, wielodzietności, niepełnosprawności lub długotrwałej choroby. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe.

Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Wzrost liczby bezrobotnych świadczeniobiorców powoduje przyrost ilości zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zwiększenie puli wydatków na udzielanie pomocy.

Sytuacja taka wymusza również konieczność dostosowania dotychczasowych form działania do nowych potrzeb. Ponieważ możliwości budżetu państwa i samorządu lokalnego są ograniczone, podstawowego znaczenia w pomocy w wychodzeniu z bezrobocia nabiera praca socjalna, która przyjmuje zróżnicowane formy.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie oraz takie skonstruowanie kontraktu socjalnego, według którego forma, wysokość i okres udzielanej pomocy uzależniona jest od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

Od 2010 r. obserwujemy systematyczny wzrost poziomu bezrobocia wśród mieszkańców gminy, oraz w szybkim tempie przybywa osób długotrwale bezrobotnych. Niepokojącym zjawiskiem jest to, że pomimo dużego wzrostu bezrobocia, liczba osób z prawem do zasiłku tylko nieznacznie się zwiększyła.

Problemy osób bezrobotnych	finansowe
	niskie kwalifikacje zawodowe
	psychologiczno-społeczne – niższe poczucie własnej wartości, zamykanie się w sobie, postawa roszczeniowa
	niedostosowanie społeczne
	dysfunkcyjność w rodzinie – spadek lub brak umiejętności wychowawczych
	alkoholizm

2.3. Niepełnosprawność i długotrwała choroba

Niepełnosprawność oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji.

Zdrowie i choroba są nieodłącznymi elementami życia każdego człowieka. Choroba jest przeciwieństwem zdrowia, a więc przeciwieństwem równowagi między organizmem a środowiskiem zewnętrznym. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) definiuje zdrowie jako „stan dobrego samopoczucia fizycznego, psychicznego i społecznego”, a nie tylko jako brak schorzenia czy choroby. Choroba przejawia się zmianą w samopoczuciu, w zmianach biologicznych oraz w zmianach statusu społecznego. Osoba zdrowa jest sprawna życiowo, samodzielna, gotowa podejmować różne role społeczne wybrane przez siebie i przypisane przez społeczeństwo. Długotrwała i przewlekła choroba jest również jednym z powodów występowania mieszkańców gminy o pomoc do OPS. Natężenie zjawiska choroby nasila się wraz z wiekiem. W 2011r. i 2012 r. obserwujemy bardzo dynamiczny wzrost liczby osób korzystających z pomocy z powodu długotrwałej choroby. Tendencja ta oznacza, że koszty związane z leczeniem powodują ubożenie, a co za tym idzie konieczność szukania pomocy.

Problemy osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych	brak środków na zakup np. drogich leków, ponoszenie bieżących opłat
	samotność
	poczucie bycia niepotrzebnym, nieużytecznym
	ograniczony dostęp do pomocy medycznej
	ograniczona zdolność do wykonywania podstawowych czynności życiowych
	bariery architektoniczne

2.4. Starzenie się ludności

Jednym z celów polityki społecznej realizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej jest ułatwienie funkcjonowania w środowisku lokalnym osób starszych, podtrzymanie ich sprawności ruchowej i intelektualnej umożliwiającej zaspokojenie podstawowych potrzeb

oraz łagodzenie trudności związanych z wiekiem. Sytuacja ludzi starszych w okresie szybkich zmian gospodarczych jest uwarunkowana takimi czynnikami jak: pogorszenie stanu zdrowia, niekorzystne warunki życia i pogorszenie sytuacji materialnej. Występuje mniejsza zdolność przystosowywania się do nowych sytuacji, pogorszenie pamięci, zainteresowania innymi osobami, zmienność nastrojów, płaczliwość, skłonność do depresji, wzrost podejrzliwości i poczucia zagrożenia. Zawęża się własny horyzont patrzenia na świat, zmniejsza się sprawność intelektualna, stary człowiek czuje się zagubiony. Bardzo często poczucie zagubienia wynika po prostu z lęku, trosk i osamotnienia. Szczególną uwagę należy zwrócić na pomoc i aktywizację osób „złotego wieku” oraz dołożyć wszelkich starań, aby ograniczyć marginalizację i wykluczenie tej kategorii mieszkańców z życia społecznego. Działania w głównej mierze należy ukierunkować na wsparcie osób starszych w środowisku zamieszkania, oferując szeroki wachlarz usług socjalnych, gdyż zmiany związane z wiekiem prowadzą do ograniczenia samodzielności, utraty poczucia bezpieczeństwa i wynikającej z niej niemożności podejmowania samodzielnych decyzji. OPS zapewnia osobom samotnym, przewlekle chorym, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania. Ta forma pomocy pozwala pozostać osobie starszej w jej naturalnym środowisku. Usługi opiekuńcze są finansowane ze środków własnych gminy zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 11 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r., gdyż są zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym.

Na podstawie danych demograficznych, w roku 2012 w porównaniu z rokiem poprzednim liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na terenie naszej gminy zwiększyła się o 113 osób.

Problemy osób w podeszłym wieku	zdrowotne
	finansowe
	ograniczona zdolność do samoobsługi i wykonywania podstawowych czynności życiowych
	izolacja społeczna
	samotność
	brak środków na pokrycie kosztów pobytu w Domach Pomocy Społecznej
	depresja starcza

2.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Rodziny bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych to wynik narastających problemów, na które składa się kilka przyczyn. Są to:

- brak czasu i zaangażowania rodziców w wychowanie dzieci;

- brak zainteresowania postępami w nauce oraz sposobami spędzania przez dzieci wolnego czasu;
- brak jednego z rodziców;
- problemy w rodzinie, np. uzależnienia, przemoc domowa;
- niedojrzałość emocjonalna rodziców.

W rodzinach nie rozmawia się z dziećmi o ich problemach. Brak zainteresowania rodziców sprawami dzieci pozbawia dzieci wzorców do naśladowania, dlatego szukają one modelu życia wśród rówieśników. W rodzinach borykających się z problemem opiekuńczo-wychowawczym dzieci są pozbawione poczucia własnej wartości, nie radzą sobie z własnymi emocjami, brak im umiejętności zakładania normalnej rodziny, bo nigdy takiej nie miały.

Z danych statystycznych OPS wynika, że największy wzrost rodzin objętych pomocą z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych nastąpił w 2012 r.

Problemy występujące w rodzinach charakteryzujących się bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	zaburzona komunikacja między członkami rodziny
	brak zainteresowania rodziców problemami dzieci
	brak odpowiedzialności rodziców za dzieci i przeniesienie jej na organizacje społeczne, szkołę oraz inne instytucje wspierające rodzinę
	uzależnienia
	przemoc rówieśnicza
	słabe wyniki w nauce, powtarzanie klasy
	przemoc fizyczna i psychiczna wobec członków rodziny

2.6. Przemoc w rodzinie

Rodzina jest narażona na zagrożenia wewnętrzne, głównie na przemoc. Jej formy mogą przyjąć kilka postaci:

- fizyczną (popychanie, szarpanie, bicie, kopanie, duszenie);
- psychiczną (izolacja, groźby, ośmieszanie, upokarzanie);
- seksualną;
- ekonomiczną (ograniczenie dostępu do wspólnych zasobów, odbieranie zaoszczędzonych lub zarobionych pieniędzy, okradanie, uniemożliwianie podjęcia pracy);
- zaniedbania (niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych, brak opieki medycznej, chłód, obojętność).

Przemoc w rodzinie przestaje być tematem tabu, ofiary zaczynają się ujawniać i sięgać po pomoc na zewnątrz.

Bieda, trudne położenie życiowe sprawia, że ludzie nie radzą sobie z własnymi emocjami i wyładowują swoją frustrację i niezadowolenie na innych. Często rodziny w obawie przed odrzuceniem i niezrozumieniem społecznym, nie ujawniają tego typu problemów.

W 2012 roku Zespół Interdyscyplinarny prowadził 15 postępowań w zakresie procedury Niebieska Karta, z tego 4 postępowania zostały wszczęte jeszcze w 2011r.

Problemy rodzin, w których występuje przemoc	przedmiotowe traktowanie członków rodziny
	niedojrzałość społeczna i emocjonalna
	izolacja społeczna
	schorzenia psychosomatyczne będące następstwem stosowania przemocy
	niska samoocena i brak poczucia własnej wartości
	dziedziczenie zachowań stosowania przemocy
	alkoholizm
	nieumiejętność rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy
	trudności w nawiązywaniu kontaktów z otoczeniem

2.7. Alkoholizm

Poważnym problemem w skali kraju jest również alkoholizm, który jest problemem tym większym, że często jest ukryty.

Alkoholizm jest nałogiem, który prowadzi do zmian fizycznych (uszkodzenie narządów wewnętrznych) oraz psychicznych (zaburzeń zachowania, utraty krytycyzmu, obniżenia uczuciowości wyższej, występowania stanów depresyjnych, prób samobójczych, agresji) w końcowym stanie – do zespołu otępiennego. Nadużywanie alkoholu bardzo często wynika z nieumiejętności radzenia sobie w sytuacjach, jakie niesie życie i w ostateczności prowadzi do fizycznego i psychicznego wyniszczenia jednostki. Bardzo poważne skutki alkoholizmu to następstwa społeczne. Alkoholizm powoduje zazwyczaj rozbicie rodziny, rozluźnienie więzów społecznych i zawodowych, zmniejszenie dyscypliny pracy, obniżenie jakości życia. Jest jednym z głównych czynników rozwoju przestępczości. Znaczna część wypadków komunikacyjnych powodowana jest pod wpływem alkoholu.

Wśród podopiecznych, którym udzielono pomocy problem alkoholizmu w rodzinie dotyczył: w 2010 r.- 75 osób, w 2011 r. – 81 osób, w 2012 r. – 89 osób.

Problemy związane z alkoholizmem	niedostosowanie społeczne
	finansowe
	brak pracy
	zdrowotne
	niezaradność życiowa
	przemoc domowa
	zaburzone relacje w rodzinie
	rozpad rodziny
	wychowawcze
	przestępczość

III. Analiza SWOT

Przy formułowaniu celów i kierunków działań strategicznych zastosowano analizę SWOT, która ocenia zarówno wewnętrzne jak i zewnętrzne czynniki mające wpływ na realizowanie działań strategicznych.

Analiza SWOT określa mocne i słabe strony problematyki pomocy społecznej na terenie Miasta i Gminy Serock. Nazwa SWOT pochodzi od słów: Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse), Threats (zagrożenia).

Dane do analizy SWOT zostały zestawione przez Ośrodek Pomocy Społecznej. W poniższej analizie odniesiono się wyłącznie do kwestii pomocy społecznej.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • wykwalifikowana kadra w pomocy społecznej • rozeznanie środowiska • racjonalne dysponowanie środkami finansowymi • współpraca z różnymi instytucjami pomocowymi • otwartość na nadchodzące zmiany • umiejętność pozyskiwania partnerów • umiejętność pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych • systematyczne prowadzenie zajęć profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych i świetlicach socjoterapeutycznych • praca socjalna • szybkie reagowanie w sytuacji kryzysowej • przepływ informacji między instytucjami pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • pokoleniowość rodzin korzystających z pomocy • uzależnienia • niska aktywność środowisk do tworzenia grup samopomocowych i grup wsparcia • niska samoocena beneficjentów • ograniczone środki finansowe • roszczeniowość osób korzystających z pomocy • niechęć do zmian • niewystarczająca troska rodziców o prawidłowy rozwój emocjonalny i fizyczny dzieci i młodzieży • bariery architektoniczne

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • realizacja programu osłonowego dla rodzin wielodzietnych „Serocka Karta Dużej Rodziny 3+” • realizacja programu osłonowego w zakresie zmniejszania wydatków poniesionych na leki przez mieszkańców Miasta i Gminy Serock • organizacja czasu wolnego i zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży • dobra współpraca z instytucjami • pozyskiwanie sponsorów • powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego w celu pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej • pomoc terapeutyczna dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin • organizowanie usług opiekuńczych dla osób chorych i niepełnosprawnych • pozyskiwanie środków zewnętrznych 	<ul style="list-style-type: none"> • niestabilne i niespójne przepisy • niewystarczające środki na pomoc społeczną - dekretowanie zadań bez pokrycia finansowego • postępujące bezrobocie • wzrost biurokracji • uzależnienia • rozluźnienie więzi rodzinnych • wyuczona bezradność i uzależnienie od pomocy społecznej • starzenie się społeczeństwa • narastanie negatywnych zjawisk i patologii zachowań społecznych • niekorzystne wzorce zachowań (agresywność) płynące z mediów, Internetu • opieszałość sądów w sprawach związanych z uregulowaniem spraw i sytuacji dziecka w rodzinie

IV. Cele strategiczne

Cel strategiczny 1.

Promowanie zatrudnienia oraz wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy

Kierunki działań

1. Objęcie pracą socjalną osób długotrwale bezrobotnych, tak by zachęcać je do systematycznego poszukiwania zatrudnienia. W szczególności należy dążyć do udzielania osobom bezrobotnym wszechstronnej pomocy w zakresie: poradnictwa i zapoznania z aktywnymi technikami poszukiwania pracy.
2. Objęcie pomocą materialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia.
3. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie organizacji szkoleń i zmiany kwalifikacji osób bezrobotnych.
4. Realizacja programów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych.

5. Współdział w programach realizowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego przez instytucje rynku pracy.
6. Aktywizacja osób bezrobotnych w celu podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych.
7. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie organizowania prac społecznie użytecznych, robót publicznych oraz innych form aktywizacji zawodowej.

Cel strategiczny 2.

Rozwijanie systemu pomocy służącego zaspokajaniu podstawowych potrzeb osób starszych, chorych i niepełnosprawnych

Kierunki działań

1. Stałe diagnozowanie potrzeb i bezpieczeństwa socjalnego osób niepełnosprawnych.
2. Zapewnienie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.
3. Zapewnienie wsparcia w Środowiskowym Domu Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
4. Zapewnienie i dofinansowanie (sfinansowanie) pobytu w placówkach zapewniających całodobową opiekę dla osób chorych i niepełnosprawnych, w przypadku gdy takiej pomocy nie można zapewnić w miejscu zamieszkania.
5. Realizacja programu osłonowego w zakresie zmniejszania wydatków poniesionych na leki przez mieszkańców Miasta i Gminy Serock oraz programów osłonowych skierowanych do seniorów.
6. Rozwijanie zainteresowań i organizacja czasu wolnego przez jednostki organizacyjne gminy i stowarzyszenia na rzecz osób, które zakończyły okres aktywności zawodowej.

Cel strategiczny 3.

Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny i przeciwdziałanie patologiom w rodzinie

Kierunki działań

1. Wspieranie materialne rodzin z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych.
2. Zintensyfikowanie i rozwój form pracy socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze środowisk niewydolnych wychowawczo.
3. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin ubogich:

- organizowanie i finansowanie dożywiania,
 - zapewnienie odzieży, wyposażenia w artykuły szkolne,
 - organizowanie i dofinansowanie wypoczynku letniego.
4. Zintegrowanie działań na rzecz dziecka i rodziny ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi oraz placówkami oświatowymi.
 5. Współpraca podmiotów świadczących pomoc dziecku i rodzinie.
 6. Udzielanie specjalistycznego wsparcia oraz pomocy przez asystenta rodziny rodzinom niewydolnych wychowawczo.
 7. Organizowanie przez Gminny Zespół Świetlic Środowiskowych oraz Integracyjne Centrum Opieki, Wychowania, Terapii KKWR w Serocku wsparcia dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych polegającego na prowadzeniu różnorodnych zajęć służących zagospodarowaniu czasu wolnego, a także włączenie rodziców w proces dydaktyczno-wychowawczy dzieci i spędzania czasu wolnego.
 8. Realizacja programu skierowanego do rodzin wielodzietnych „Serocka Karta Dużej Rodziny 3+”.
 9. Udostępnianie bezpłatnych porad prawnych.
 10. Zapewnienie pomocy psychologicznej ofiarom przemocy domowej.
 11. Pomoc terapeutyczna dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.
 12. Pobudzanie środowisk, w których występują problemy (np. uzależnienia, niepełnosprawność) do organizowania się w grupy samopomocowe i grupy wsparcia.
 13. Informacyjna działalność edukacyjna i profilaktyczna skierowana do dzieci i młodzieży z zakresu profilaktyki uzależnień i zapobiegania przemocy.
 14. Udzielanie wszechstronnej pomocy przez Zespół Interdyscyplinarny osobom doświadczającym przemocy domowej.

Podsumowanie

Strategia kierunkuje działania władz samorządowych i instytucji pomocy społecznej na pełnienie aktywnej roli w budowaniu nowoczesnego systemu polityki społecznej. Celem Strategii są systemowe działania długofalowe polegające na inwestycji w kapitał ludzki, poprawę sytuacji materialnej, działania na rzecz poprawy jakości życia i przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom społecznym. Kierunki działań poszczególnych systemów zawartych w Strategii, pozwalają na dotarcie do najbardziej potrzebujących grup społecznych, zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

W myśl ustawy o pomocy społecznej, działania podejmowane przez ośrodki pomocy społecznej powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. Zaspokajanie wszystkich potrzeb klientów pomocy społecznej mogłoby wprowadzić ich w stan wyuczonej bezradności i pozbawić motywacji do podejmowania wysiłku związanego z wychodzeniem z bezrobocia, bezdomności, alkoholizmu i innych trudnych sytuacji życiowych.

W nowoczesnym systemie pomocy społecznej przypisuje się duże znaczenie nie tylko finansowym formom wsparcia ale również pracy socjalnej i czynnych, aktywizujących form pracy z klientem, grupą czy społecznością.

Strategia jest zatem instrumentem polityki społecznej wdrażanej na poziomie lokalnym przez władze samorządowe gminy, aktywizujące organizacje, instytucje i środowiska działające w obszarze pomocy społecznej oraz rozwoju gospodarczego i społecznego. Oparta jest na partnerstwie lokalnym jako zasadzie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców gminy, co pozwala na rozwój i pogłębianie współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami i samorządem.

Wiceprzewodniczący
Rady Miejskiej w Serocku
Józef Lutomirski